

עם "הפרדגונג":

באוסטריה-אונגריה:
 לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה
 3.90 קראנען.
 ברוסיה:
 לשנה: 6 רויב, לחצי שנה: 3 רויב, לרבע שנה 1.50.
 בשאר ארצות:
 באשכנז לשנה: 13 מארק, באנגליה לשנה: 12 שילינג, בשאר
 ארצות לשנה: 17 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פֿרנק,
 בעד הלוף האדריסה 20 קאפ.
 מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה/ 15 ק.

תנאי החתימה.

באוסטריה-אונגריה: לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25
 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.
 ברוסיה: לשנה: 4 רויב, לחצי שנה: 2 רויב, לרבע שנה: 1 רויב.
 בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג,
 בשאר ארצות לשנה: 11 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פֿרנק
 החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם.
 דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני
 הרובל הנותנים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף
 המדינה לפי הקורס).
 מחיר כל נומר 10 קאפ/ 25 העללער.

Krakau, 4 September (27 August) 1903.

גליון מה.

קרקווי יום ד', יז אלול תרס"ג.

תָּבֵן: מלאכי השבת ואנדה), י. ב. לבנה. — שועל וברווזה (שיר עם ציור), שמואל בן-ציון. — ממראות ארץ ישראל:
 מראה ירושלים מעל הר הזיתים (ציור). — עצליה (פנטסיה), י. מ. הלוי ולקינד. — עדר צאן בארץ ישראל
 (ציור). — דון יצחק אברבנאל (תולדה. המשך), סעדיה אבן שושן. — שואבי מים (ציור). — ציד דגים (מזכרונות
 הילדות. המשך), ד"ר ל. מקלר. — ידיעות שונות. — חליפת מכתבים בין קוראי העולם קטן. — מודעות.

מלאכי השבת.

(אגדה).

I.

שבת המלכה.

ויכל אלהים ביום הששי את מלאכתו אשר עשה.
 ויבא את השבת וישיבה על כסא הכבוד. ויקראוה
 המלאכים ויצאו לפניה במחולות. וישירו לפניה משיריהם
 הנפלאים ויקראו: שבת היא לי.
 ותערב השירה והמורה על שבת המלכה ותרא
 למלאכים בקל יפיה והדרה וקרני אורה יצאו מעיניה
 ותארגנה את כל שבועת הקריעים. ותשם השבת. וימלאו
 הקריעים ריח נפלא קרינה נן ערן המלא פרחים. ויגריחו

המלאכים בריחות השבת הנפלאים. ותנהרנה עיניהם
 מרב ענג וינהררו פניהם. ויהיו כלם שמחה נגיל.
 ויבא האדם את יקר השבת, ואת כל תפארתה
 ויפן אל המלאכים העומדים על ימינו ועל שמאלו. ויאמר
 להם: הנידו נא לי בני עליזן: למי תנתן השבת. — תלכם
 אם לבני אדם?
 ויענו המלאכים ויאמרו:
 — אחת אמר אלהים לתתה לבני האדם. ונתתה אותם
 פעם בשבע מעצבונם וממשעשי ידיהם.
 ויאמר האדם: אם כן, — מהו תשמחו בה אתם?

ויענו המלאכים את האדם ויאמרו: השבת היא ראש כל השמחות והעדנים אשר ברא יי ועל בן אמרנו: נגילה גם אנחנו ונשמחה בה. ואף כלו המלאכים לדבר וישמע קול מלאכי השירה האמרים: מזמור שיר ליום השבת!

ותרד השבת מעל כסא כבוד יי ותשתחו ותאמר: טוב להודות ליי! ויענו אחריה הברוכים: לומר לשמך עליון!

ונרא יי את כל הענג והנעימות אשר הביאה השבת בעולמו ויאמר: שמעי נא השבת הנה אנכי יצרתי את האדם ונאצוהו לאמר: ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך! ונדעתי גם ידעתי כי עבודתו תזניעהו מאד. ועל בן הבה אתנד לבני האדם ובאת אליהם ביום השביעי ביום השביעי והארתי להם את פנה ושמחתים בטובך ובמנוחתך אשר תשפכי עליהם - וקראו לך: ענג! וקבלוך בשירה ובזמרה ונניית להם את אשר תהיה המלכה הרחמנה לעבדיה הנאמנים; וקראו נה אל נה ואמרו: לכה דודי לקראת בלה פני שבת נקבלה.

ותען השבת את יי ותאמר: יעשה נא רצון יי! אפם כי צר לי מאד לבא אל בני האדם ואנכי טרם ידעתי את מקומם וארח חייהם - ואיבדה אוכל והבאתי להם מנוחה וענג ושמחה?

ויען יי ויאמר: הנה אנכי בורא לך מלאכים אשר ילכו אליך והם יהיו לך לעינים בלבכתך בין בני האדם על האדמה.

ותשמע השבת את דברי יי ותקד ותשתחו ותצא מאת פני יי.

II.

המלאך הטוב.

ותרד השבת משמים ארצה ותעבר ארצות ימים ותחקר ותדרש לדעת מי מחכה לה; ותרא והנה שונים עמי הארץ במראה פניהם בחקיהם ובדתייהם ואין קורא בשמה ואין מחכה לה. ותוסף לשוט בארץ ותעבר יערים ושרות עמקים ונגעות. ותרא המון אנשים נשים עובדים עבודה בועת אפם; רנע לא ינחה וגם לעבדיהם ולאמהותיהם ולבהמתם לא יתנו מנוח ואליה לא ישעו ולא ישימו לב. ניחר לה מאד ותשב ותעף אל יי ותאמר: אנא יי אלחי! האייתי את בני האדם והנה אין להם כל חפץ בי; בשמי לא יזכירו ומנוחתי לא ידרשו! הואל נא אלחי ותנה לי את המלאכים אשר אמרת; ילוי אלי ויורוני את הדרך אלך בה. ויען יי ויאמר: רדי

שנית ארצה ובאת אל בני אברהם יצחק ויעקב; המה נשבעו לשמרך ולקדשך ולכבודך והנה אם ככה יעשו באשר נשבעו ונבראו המלאכים אשר אמרתי.

ותרד השבת ותבא לארץ ישראל ביום הששי והיום יהיה יום בגריר וענן נשם סוחר נתך ארצה ותרא השבת את הרפש והמיט אשר בדרך ותקרא: הוי מה רע ומר גורל בני האדמה! מה בצע פשרות מלאים ברבת יי בגני עצי חמד ופרחי תפארה אם בדרנע תסתר השמש והשמים ותקדרו עבים והרוח תעור מירכתי ארץ ותיליל ותבכה את היקום?

עודה מדברת ותבא אל חצר אחת אשר בני ישראל יושבים שם. ותרא והנה מרצפה החצר אבנים לבנות ושרות עצי שטה וברוש נטועים לארץ החצר ולרחבה - ותרא ויאורו פניה.

ותבא השבת הביתה - והנה אור גרות נרוע בכל פנות הבית ושקט ושלוה שפוכים מסביב - ותנהר.

ותשא את עיניה ותרא את האשה בעלת הבית מחבאת את ילדיה הקטנים ומנשקת להם. ופני כלם מפיקים חן נחמד ושמחה - ויאורו פני השבת ותצאנה מרני אור מעיניה ותנענה באשה וילדיה נזקקו עור פניהם. ותגדל האורה בבית.

קול צעדים נשמע במבוא. והנה אדון הבית בא. ויאירו בני הבית את פניהם אליו ויורונו לקראתו ויחבקוהו. ויחבק גם הוא אותם וינשק להם ויברכם בשבת שלום. וינח את בניו וישם יד ימינו על ראשם ויקרא ויאמר: ישומכם אלהים באפרים וכמנשה! ותנשנה גם הבנות אליו ויברך גם אותן: ושימכן אלהים בשרה רבקה. רחל ולאה! וישב אדון הבית על מקומו ויבט אל הנקיון שבביתו ועל פני אשתו וילדיו המאירים ועל השלוה והשקט השפוכים סביב; וישקף בעד הסלון וירא את בניו ופרדסיו ושרותיו הנחמדים למראה ויבט אך אסקמיו המלאים ברבת יי - ויאורו פניו מאד. ואור הבית הולך הלוד ורכ ונאר כל פנים וישמח כל לב ותברק כל עין - ותמלא כל נפש גיל ונעימות.

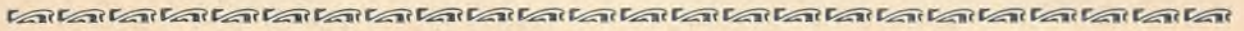
ותרא השבת את כל ההוד והנה ואת השלוה והמנוחה אשר בבית - ותצחק מרב שמחה.

ויקח יי את צחוק שמחתה ויברא ממנו מלאך ויאמר לו: הנה מחר ושלוח ושלום בראוה - והנה בלבכתך אחרי השבת לבא אל בתי ישראל וראית את המחר והשלום והשמחה השוכנים שם - וברפת את יושבי הבית ואמרת: הוי רצון שתהא לשבת אחרת ככה! והיה באשר עבר היום השביעי ותשב השבת עם

ניוסף המלאך לברר אל השבת ויאמר : כ
 ישאלוני מלאכי מרום מתי נבראתי ? מה אמר להם ?
 ותען השבת ותאמר : כ ש ב ת ש י ר ה .
 (עוד יבא).

י. ב. לבגה.

מלאכה הטוב אל האלהים; ובהיותם בין השמים ובין
 הארץ ויאמר המלאך אל השבת: הנידי נא לי ברוכת
 יי מה שם הארץ אשר היינו בה?
 ותען השבת ותאמר: ארץ ישראל.

שועל וברווזה*.

הוי גנשי נא אלי
 רגע קט אל החוף;
 נאני כבר אמרתי:
 אראך אשאלכי
 דבר לא אדעה; —
 מהרי נא ולכי!

שועל: שלום, ברווזה
 וברכה לך, הנברת!
 מדוע אל לב
 האנס את עוברת?
 הן שם כה עמק,
 כה עמק עד אין סוף;

לבו בו דואב
 ובטנו ריק לחלי,
 אהה, מה תאב הוא
 למעם מעט צלי!
 ווי ברווזה שם,
 זו בת הבליעל,
 שוחה מרחוק
 נאליהו לא תעל.
 הה, לוי אף גרע מעט
 לשוט גם במקום! —
 ועתה אל טרפו
 אף תכלינה עינים.
 שמוא ל בן ציון.

ברווזה: שלום מרחוק,
 מר שועל, גם עליך!
 אף מה נה תשאל
 כי אדע אשיבך?
 ואתה הן חכמת
 מני שבועתים;
 על בן אף ארחיקה
 ממך באנס-מים.
 סובב מר שועל
 שם על שפת האנס,
 סובב ומביט
 אל העוף השט שם;

(* ממשלי הא. י' ובאי.

קוראח והשוליים קמח הר סיני.

מפתח יצירת יצירת

עֵצָה לִי הָאֵל

(בנטפיה)

"אין ואת, בי אם צפור-פיה קראָה לי" - חשב רפאל. הָהָה אפוא - אָמר - אָקומה נא ואלכה אחריה".

ברנע אָחד עֵגב רפאל את החדר וַיִּרְץ הַיַּעֲרָה.

מעודו לא רָאָה את הַיַּעֲרָה בל בַּד יָפָה וְנָעִים וְקָרִיר כְּיוֹם הַחַיָּה. כְּנִרְאָה, לא הָיָה עוֹד בְּמָקוֹם הַיָּפָה הַזֶּה. כַּפַּעַם דְּרָאִישׁוֹנָה הוּא רֹאֵה נַחַל קָמֵן מִתְפַּתֵּל בְּעֵצְלֹתָיו וּמִיָּמִינוֹ הַנְּזָבִים נוֹזְלִים בְּהַמְלָה אֶל אָגַם קָמֵן מְקַף סוּף מִבַּל עֲבָרָיו.

שְׁתֵּי צִפְרִים יְפוֹת הַתְּעוֹפְפוֹ סְבִיבוֹ בְּצַפְצוּף נָעִים. "שְׂתָה נַעַר שְׂתָה!" - צַפְצַפוֹ אֵלָיו. וּכְרַנַּע כָּרַע עַל שְׂעֵת הַנַּחַל וַיִּשְׁתָּה. וְהַיָּמִים הָיוּ קָרִים וְנָעִים עַד מָאֵד. וּרְפָאֵל הִרְגִישׁ בְּנַפְשׁוֹ כַּח הַדָּשׁ וְהַנְּשׂוֹת הַדָּשִׁים. אֵין וְאֵת בִּי אִם מַעֲיֵן קָסֵם הוּא הַנְּנוּל מִן הַעֵרֶן. הַיַּעֲרָה לֹא הִפִּיל עָלָיו עוֹד כֵּל מוֹרָא בְּעֵצָיו הַרְמִים, וּשְׁפַת יוֹשְׁבָיו לֹא יָרָה לוֹ עוֹד; הוּא הַכֵּן הַפַּעַם, בִּי זְמוּזִים הַדְּבוּרִים וְצַפְצוּף הַצִּפְרִים וְצַרְצוֹר הַחֲנָבִים אֵינֶם אֵלָּא שִׁירָה עֲלִיזָה שִׁירַת חַיֵּי נָעִם. שְׁאֵין בָּהֶם לֹא חֲשְׁבוֹנוֹת וְלֹא שְׁעוּרִים וְלֹא קוֹל הוֹרִים וּמוֹרִים.

הוּא הַשְׁתַּרְעַע עַל הַחֲצִיר, וְהַצִּפְרִים הַתְּעוֹפְפוֹ וְהַתְּרַקְנָה כְּסִיבוֹ וְהַשְׂרָנָה לוֹ אֵת שִׁירְתָּן הַרְמוּמָה.

- הָאֵה, מַה טוֹב וּמַה נָּעִים לְשִׁבְתָּ פֹה. - הַתְּאַנַּח רְפָאֵל. - מִי יִתֵּן וַיְכַלְתִּי לְהִיְוֹת פֹּה כָּל הַיָּמִים וְנִפְטָרְתִּי מִמוֹרֵי וְלִמוֹדֵי וּמִכָּל צָרוֹתַי יָחַר.

- אִם כֵּן - צַפְצַפָּה צְפוּרָה אַחַת קָטָנָה - קוֹמָה גְּלִבָּה אֶל פְּתִיחַן מִלֶּדֶת עֲצִלְיָה.

- אֵל מִי? - שָׂאל רְפָאֵל.

- אֵד פְּתִיחַן הַמִּלְחָה הַמוֹשֵׁל בְּעֵצְלִיָּה הוּא הַמִּלְחָה שְׂכַל הַמוֹאֵם בְּעִבּוּדָה יְסוּר לְמִשְׁמַעְתּוֹ.

- הַדְּבָר הַזֶּה מוֹצֵא חֵן בְּעֵינַי. - קָרָא רְפָאֵל בְּשִׂמְחָה. - אֲבָל אֵיפֹה אֲמַצְאָנּוּ?

- אִם חֲפֵץ אַתָּה לְלַבֵּת אֵלָיו, לֶךְ עִמָּדִי וְאֶבְיָאָךְ שָׂמָה.

יוֹם קָנִין. הַשֶּׁמֶשׁ בְּעֵרָה כְּתַנּוּר, וּבִבִּית הַסֶּפֶר הָיָה אֵוִיר חָם וּמְחַיֵּיק. הַתְּלַמִּידִים הַעֲצִלִים הַתְּעַצְלוּ עוֹד יוֹתֵר, וְגַם הַשׁוֹקְרִים הַתְּרַפּוּ מְעַט בְּלִמוּדָם. וַיֵּשׁ אֲזַמְרִים שְׁנַם עֵינֵי הַמּוֹרָה סָגְרוּ לְרַנְעִים מִבְּעַד לְמִשְׁקָפוֹ. אֲבָל אֵינֵנִי מֵאֲמִין בְּדַבָּרָה זוֹ.

רְפָאֵל לֹא הָיָה מְעוּדוֹ גַּעַר חֲרוּץ, וְלַעֲתִים קְרוֹבוֹת שָׁמְעוּ אֵת הַמּוֹרָה אֹמֵר אֵלָיו: "עַד מָתַי תִּהְיֶה נִרְפָּה רְפָאֵל?" - בֵּית הַסֶּפֶר הָיָה כְּבִית כְּלֵא בְּעֵינָיו וְהַמּוֹרִים כְּמַלְאָכִים רָעִים הַמְּעַנִּים נַפְשׁ הַיְלָדִים הַרְבִּים, אֲשֶׁר לֹא עָשׂוּ לָהֶם כֵּל רָעָה. בְּיוֹם הַהוּא הַתְּעַצֵּל רְפָאֵל עוֹד יוֹתֵר, כִּלְלֵי הַדְּקֻדִיק מְרַדּוֹ כּוֹ וְלֹא חֲפָצוֹ לְהִיְוֹת מוֹכְבִּים לוֹ. הַמַּחְבֶּרֶת כְּסֻתָּהּ בְּשִׁבְרֵי אוֹתִיוֹת וּבְכַתְמִים, כְּמוֹיֶשֶׁה מְרַב חֵם, וְחֲשְׁבוֹנוֹתָיו הַתְּבַלְבְּלוּ מָאֵד. הַמְּסַפְּרִים הַנּוֹכְחוֹתִים הַתְּחַבְּאוּ מִפְּנֵיו וְלֹא חֲפָצוּ לְהִרְאוֹת לְפָנָיו בְּשׁוּם אֶפֶן.

רְפָאֵל לֹא הַעֲלִים הַיּוֹם בְּלִמוּדָיו, וְהַרְגִישׁ הַרְגִישׁ בְּלִבָּבוֹ, בִּי שׁוּנָא הוּא אוֹתָם תְּכִלִּית שׁוּנָה. לְשׁוּא פִּתְּקָ מַעַת לַעֲת, לְשׁוּא הַעֲבִיר גַּם אֵת יַדּוֹ עַל עֵינָיו. רֹאשׁוֹ כְּבַד עָלָיו וְעֵינָיו כְּהוֹת כְּמַקְדָּם, וְהַמְּסַפְּרִים אֲשֶׁר בְּמַחְבֶּרֶת מְרַקְדִים לְפָנָיו כְּלֵי הַרְף, עַד בִּי לְסוּף לֹא נִכְרוּ מֵאוֹמָה. חֲטָמוֹ יַרְדּ מִטָּה מִטָּה אֶל הַמַּחְבֶּרֶת, עַד בִּי נִשְׁקָפָה סְבִיבָה לְמַסְפְּרִים הַלְחִים. אֲבָל הוּא לֹא שָׁם לֵב לְאוֹתָהּ, בִּי רוּחוֹ נִשְׁאַהּוּ אֶל יַעַר הַעֲצִלִים, אֲשֶׁר הַשְׁתַּרְעַע בְּקִצָּה הַעֵיר לֹא רְחוֹק מִבֵּית הַסֶּפֶר, וּבְאֲזֵנוֹ תַּעֲלִינָה צַפְצוּפֵי הַצִּפְרִים הַעֲלִיזוֹת. "מַה מֵאֲשֵׁרוֹת הֵן הַצִּפְרִים הַזֵּן! לֵהֵן אֵין כִּלְלֵי דְקֻדִיק, אֵין חֲשְׁבוֹנוֹת וְאֵין שְׁעוּרִים. מִי יִתֵּן וְהִיְתִי גַם אֵנִי צְפוּרָה!"

- "צִיף צִיף!" - נִשְׁמַע פְּתָאֵם בְּאֲזֵנוֹ קוֹל דִּק וְנָעִים. - "אִם יֵשׁ אֵת נַפְשׁוֹ לְטִיֵּל אֶתְנֵה, בֹּא נָא אֵלָינוּ הַיַּעֲרָה!"

רְפָאֵל נִשָּׂא עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה צְפוּרָה קָטָנָה הַתְּעוֹפְפָה בְּעַד הַחֲלוֹן הַפְּתוּחַ הַחוּצָה. אִזּוֹ הַבֵּיט סְבִיבוֹ וְהִנֵּה הַתְּלַמִּידִים גְּרַדְּמוּ בָלֵם. גַּם הַמּוֹרָה מְנַמְנֵם עַל אַחַת הַמַּחְבֶּרֶת אֲשֶׁר לְפָנָיו.

גם את בית הספר, גם את המורה ולא אעשה עוד מלאכה כל ימי חי.

– גער טוב אמה! – ענה המלך. – אבל דע לך, כי בקחתי אותך לי, עליך להיות עצל תמיד ולא תעשה עוד כל עבודה, כי אם תמאן ובקשת לך איזה ספר או איזו עבודה ונענשת כמשפט המורדים במלכות.

– הנה נא כמות הוד מלכות, כי מאשר אני לדעת, כי נפטרתי מכל הדברים הרעים האלה אשר מברו את חיי מאד.

– טוב הדבר – ענה המלך – הנני לוקח אותך לי, ועתה ראה ועשה ככל אשר געשו עבדי חצרי והנה לאיש חיל ולעבד נאמן לי.

הוי – קרא המלך לשר האצרות. – מהרה והביאה הנה תליפת בנדים לעבדי החדש.

ורפאל פשט את בנדיי וילפש את בנדיי החדשים, אשר מצאו חן בעיניו עד מאד, וישתרע על שפת הבצה השוקטה בין חיל העצלים.

ורפאל הרגיש את עצמו מיד במצב של עצלות געומה. בבקר שררה חצי חשכה. הרוח נשב לאמו בענפי העצים ובגבעולי הסוף וניעם אנה ואנה וחיל העצלים השמיע קול נהרה דקה. אף נהרת המלך פהקן נשמעה בראש לאות מלכות.

רפאל ישן זמן רב. באשר התעורר הביט סביבו לראות אם לא קם עוד איש. ובראותו, כי כל העם עודנו נרדם, סגר את עיניו שנית ויחשוב מחשבות על נעם חיי העצלות. אחרי זמן מה פקח עוד הפעם את עיניו ויתפלא לראות את כל העם עודנו ישן. פתאם עברה תרועה כמתנה. המלך פהק פהוק ארך מאד וכל עבדי החצר פהקו אחריו וכרנע סגרו את עיניהם שנית.

(סוף יבא).

י. מ. הלוי ולקינד.

– הבה נלכה. קרא רפאל ויתרומם לאט מעל הארץ.

הצפור נהנה אותו בשבילים צרים, אשר לא ידע רפאל מימיו. אחרי כן עמדה ותצפצף לאות, כי הגיעו עד גבול עצליה.

כבר קטנה השתרעה לפניו. והבקר מקפת מכל עבריה עצים רעננים, אשר לא נתנו לקני השמש לחדר אליה, ומכסה כלה בדשא רם ורף, אשר לא עבר עליו חרמש; וכתוף הכפר עמדה כצה שוקטה המנממת תחת השמיכה הירוקה הפרושה עליה.

– פה משכן פהקן וכל חילו, – צפצפה הצפור הקטנה.

רפאל הביט מסביב והנה מכער העשב הרם המזן אנשים סרוחים בעצלתים מסביב לבצה השוקטה, עד כי לא הרימו גם את ראשם לראות את הבאים אליהם. פלם היו לבושים בתנות על בשרם, כפות לילה על ראשם כנדלים קלים על רגליהם.

הצפור הקטנה נהנה את רפאל עד המלך, אשר התרומם מעט לקבל את פני הבאים אליו. הוד מלכותו הנה לבוש בתנת ארנמן ארקה וכפת ליל עשויה משי על ראשו ועליה עטרת זהב.

– למה זה באתם להפריעני? – שאל המלך ויפהק. – אם מצאתי חן בעיני המלך ואם על המלך טוב, – ענה רפאל, בנכרו את אשר למד בבית הספר. – יספחני נא הוד מלכותו אל אחת הבהנות בחילו. – הראוי אמה לעבד בחילי? – שאל המלך ויפהק שנית.

– המורה אומר, כי עצל אני לאין מרפא. – בן – ענה המלך ויבט בו. – הכרת פניך תעיד בך כי בן הוא. – אגא. הוד מלכות, ספחני נא אליה, כי שונא אני

עדר צאן בארץ ישראל.

דוֹן יִצְחָק אַבְרָהָמֶאֶל.

(המ'שנה).

בְּשֵׁם הָאֱלֹהִים. בְּמִדְרִיד לְכַדָּה נִשְׁרָפוּ כְּמִשְׁךְ הַעֵת הַזֹּאת
אֶחָד וְשָׁלְשִׁים אֶלֶף, תִּשְׁעֵה מֵאוֹת וְשִׁתַּיִם עֲשָׂרָה נֶפֶשׁ
אָדָם, וּמֵאֲתוּם וְאֶחָד וְתִשְׁעִים אֶלֶף, אַרְבַּע מֵאוֹת
וְחִמְשִׁים וְשִׁשָּׁה נִשְׁפְּטוּ לְעִבּוּדֵי פָרָה עַל אֲנִיּוֹת הַמִּשְׁפָּלָה
כֹּל יְמֵי תַיְהוֹמָם, אוֹ לְמֵאסָר קִשָּׁה בְּמַעֲרֹת הָאֵינְקוּוֹיִצְיָה עַד צֵאת
נֶפֶשָׁם, מִלְּבַד הַנְּאֻשִׁמִּים אֲשֶׁר הִצְלִיחוּ לְמַלְט נַפְשָׁם מֵעֵבֶר
לְגִבּוֹל סַפְרָד. וְגַם אוֹתָם לֹא נָקוּ שׁוֹפְטֵי הָאֵינְקוּוֹיִצְיָה: הַשׁוֹאֲפִים
נָקָם, כִּי עֲשׂוּ אֵת תְּמוֹנוֹתֵיהֶם כְּדַמוֹתָם וְהִעֲלוּ אוֹתָן עַל הַמִּזְבֵּחַ
לְאוֹת חֲרָפָה וְקַלְלַת עוֹלָם לָהֶם וּלְרַעַם אַחֲרֵיהֶם, וְכֹל הוֹנֵם
וְכּוֹשֵׁם אֲשֶׁר נִשְׂאָר בְּאַרְצֵי הַחֵרֶם לְאוֹצֵר הַמֶּלֶךְ. מִסַּפֵּר הַתְּמוֹנוֹת
הַנִּשְׂרָפוֹת עָלָה לְשִׁמוֹנֵה עֲשָׂר אֶלֶף וְאַרְבַּעֵים וְאַחַת.

וּמִשְׁפַּט הָאֵינְקוּוֹיִצְיָה הָיָה נַעֲשֶׂה כַּרֵּב פָּאָר וְהָדָר וְכֹל
אֲצִילֵי הָאָרֶץ, גַּם הַמֶּלֶךְ וְהַמְּלִיכָה עִם כָּל שְׂרֵיָהֶם וְשִׁחֻתֵיהֶם
הָעֵדִינֹת בָּאוּ לְרֵאוֹת מַחֲוֹת הַמִּשְׁפָּט הַקָּדוֹשׁ, כִּי הִשְׁכִּחוּ זֹאת
לָהֶם לַמַּעֲשֶׂה הַטּוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים.

וְהָ דָבָר הַמִּתְחַוֶּה:

כְּמַעַט עָלָה תִּשְׁחַר נִשְׁמַע קוֹל הַפַּעַמּוֹן הַגָּדוֹל מִבֵּית
הַתְּפִלָּה הַרְאִישִׁי. לְקוֹל תְּזֵה חֶרֶד כָּל הָעָם, וְהַמּוֹנִים הַמּוֹנִים נִהְרוּ
אֶל מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט. וְהִנֵּה הַפֶּסַע הַחַל: הַנְּזוּרִים הוֹלְכִים בְּרֵאשִׁי,
אִישׁ וְסַמָּל קָדוֹשׁ בְּיָדוֹ וְדִגְלֵי הָאֵינְקוּוֹיִצְיָה נִשְׂאוֹ לַפְּנֵיהֶם.
אַחֲרֵיהֶם הַנְּרַגְדִים הֵם הַשְּׂרִים וְהַצִּילִים, כְּמַעֲלִיָּהם הַשְּׂהוּרִים
עִם נְפִיָּהם וְדִגְלֵיהֶם; אַחֲרֵיהֶם הוֹבְלוּ הַחֹמְאִים, שִׁשְׁבוּ בְּתִשְׁבֻּכָה
וְהַתְּחַרְטוּ עַל עֹנֵם. לָהֶם נִכְוָנוּ שְׁפָטִים לְעֵינֵי הַשִּׁמְשׁ, אִישׁ
לְפִי הַטָּאוּ; מֵאַחֲרֵיהֶם נִשְׂאוֹ צֶלֶב גָּדוֹל לְהַכְדִּיל בִּיגִיָּהם וּבִין
הַחֹמְאִים בְּנִפְשׁוֹתָם הַהוֹלְכִים אַחֲרֵיהֶם—הֵם אֵלֶּה אֲשֶׁר נִשְׂאָרוּ
נְאֻמִּים לְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם, הַתְּהוֹנִים לְהַשְׁרֵף חַיִּים, וְהַפָּה כָּלֵם
יְחִפִּים, מַעֲלֵי עֵבֶה וְצַר מְאֹד כִּפְּהָ אֵת בְּשָׂרָם וְעַל רֵאשֵׁם
מִגְבַּעַתֵּם נִבְחָה וְחִדָּה וְעֲלִיָּה מִצִּירִים צִלְמֵי בְּלָחוֹת, תְּמוֹנוֹת
שָׂדִים וְהַמְּקַצִּים וְהַמְּרַקְדִים בֵּין לְתַבּוֹתֵי אִשׁ אוֹכְלָה, אַחֲרֵיהֶם
נִשְׂאוֹת תְּמוֹנוֹת הַחֹמְאִים, אֲשֶׁר נִמְלְטוּ מִכַּף הָאֵינְקוּוֹיִצְיָה,
אַחֲרֵיהֶם הוֹבְלוּ אֲרוֹנוֹת שְׂחוּרִים מִצִּירִים בְּלִשׁוֹנוֹת אִשׁ וּבְכֹל

וּמִסַּפֵּר הָאֲנוּסִים בְּסַפְרָד הִגִּיעַ לְמֵאוֹת אֶלְפִים, וְרַבִּים
מֵהֶם הָיוּ עֲשִׂירִים גְּדוֹלִים, רוֹפְאִים מִפְּאָרִים וְחַכְמֵי מִדְיָנָה
מִהַלְלִים, אֲשֶׁר נִשְׂאוּ מִשְׁרֹת נִבְחָת בְּמַמְלַכָּה, וַיַּעֲלוּ עַל
הַסַּפְרָדִים הָאֲמִתִּים כְּכַשְׂרוֹנָם, בְּחֵרִיצוֹתָם וּכְעֲשָׂרָם הָרַב. וַיְהִי
הָאֲנוּסִים בְּצִינִים בְּעֵינֵי הַנְּזוּרִים הַתְּנַאֲסִים, וַיַּחֲבְלוּ תַחֲבֻלוֹת
לְהַשְׁמִידָם וּלְבִלּוֹתָם מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ, אֲךֵּן הַפָּצֵם זֶה לֹא הִצְלִיחַ
בְּיָדָם עַד אֲשֶׁר יָשַׁב עַל כִּסֵּא הַמְּלֻכָּה אִישׁ הַנֶּגֶף וְשׂוֹאֵף בְּצַע
כְּפָרְנֵגְדוֹ. הַמֶּלֶךְ הִרַע תְּזֵה רָאָה, כִּי עַל יְדֵי מִשְׁפַּט תְּדַת יִמְלֵא
אֵת אוֹצְרוֹתָיו מֵהוֹן הָאֲנוּסִים הָרַב, אֲשֶׁר יִהְיֶה לְאוֹצֵר הַמִּמְלָכָה;
וְאִי־בִלָּה אִשְׁתּוֹ הַמְּלֻכָּה נְדָרָה נָדָר עוֹד בְּנַעֲוִרֶיהָ, כִּי בְּאֲשֶׁר תִּזְכֶּה
לְיִשְׁבֵת עַל כִּסֵּא הַמְּלֻכָּה תִשְׁמִיד אֵת כָּל הַתַּפְּיֻקוֹרְסִים מִן הָאָרֶץ.
וּבְכֵן נִזְכְּרָה בְּסַפְרָד הָאֵינְקוּוֹיִצְיָה הַנְּזוּרָה (בְּשָׁנַת 1481)
”לְהַנְדִּיל אֵת כְּבוֹד הָאֱלֹהִים”, וְרֵאשִׁי בֵּית הַמִּשְׁפָּט, הָאֵינְקוּוֹיִצְיָה
הַרְאִישִׁי, הָיָה הַתְּהוֹרֵתֵתִי תִצְמָא לְדָם אָדָם, אֲשֶׁר אֵין הוֹמָה לוֹ
בְּכָל הָעֲרִיצִים וְהָאֲבָרִים שִׁבְעוֹלָם—הַנְּזוּר טוֹמֵשׁ טוֹרְקוֹמְדָה,
אִז נֶאֱסָפוּ הָאֲנוּסִים לְאֶלְפִים וְלְרַבָּבוֹת אֶל מַעֲרֹת הַכְּלָא
שֶׁל הָאֵינְקוּוֹיִצְיָה, וַיַּעֲנּוּ בְּכָל מִינֵי עֲנּוּיִים לְגִלוֹת אֵת שְׁמוֹת
רַעִיָּהם וַיְדַרְיָהֶם, אֲשֶׁר לֹא נֶאֱמָנָה רוּחָם עִם תְּדַת הַתְּהוֹלִית;
זָכָה נִסְפּוּ אֲסִירִים עַל הָאֲסִירִים הַרְאִישׁוֹנִים בְּבִתֵּי כְּלָאֵיהֶם, עַד
אָפֶס מְקוֹם, וּמֵאוֹת וְאֶלְפִים נִשְׁרָפוּ אִז תַּיִם בְּמִדְוֹרוֹת הַ”אוֹטוֹ דִּי
פֶּה” וְהוֹנֵם הַחֵרֶם לְאוֹצֵר הַמִּמְלָכָה. וְלֹא רַק בְּאֲנוּסִים תַּיִם
נִנְעָה יַד הַמִּשְׁפָּט הַקָּדוֹשׁ, כִּי גַם הַתַּיִם לֹא נָקוּ מִפְּנֵה, בְּאֲשֶׁר
שָׂמוּ שׁוֹפְטֵי הָאֵינְקוּוֹיִצְיָה וְהַמֶּלֶךְ הַשׁוֹאֵף לְהוֹן אֵת עֵינֵיהֶם
כְּמִשְׁפַּחַת אֶחָד הָאֲנוּסִים הַעֲשִׂירִים בְּאַרְצֵי—וְלֹא מִצְאוּ כֵּה כָּל
עוֹן נִגְדַת אֲמוֹנָתָם, שָׂמוּ עֲלֵי לֹחַת דְּבָרִים עַל אָבִי הַמִּשְׁפָּחָה הַתַּיִת,
כִּי דָבָקָה נִפְשׁוֹ בְּתוֹרַת יִשְׂרָאֵל; וְאִז הִעֲלוּ אֵת עֲצֻמוֹת הַתַּיִת
מִקְבְּרוֹ וַיִּשְׁרָפוּן עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְכֹל הוֹנֵו וְנַחֲלוֹתָיו נִלְקַחוּ מִיַּד
וַיִּרְשׁוּ וְהַחֲרִמוּ לְאוֹצֵר הַמְּלֻכָּה, וְהַיּוֹרְשִׁים נִשְׂאָרוּ בְּעֵרוֹם וּבְחֶסֶר
כֹּל. וְגַם לֹא הִיָּתָה לָהֶם כָּל זְכוּת לְעֵמֶד עַל מִשְׁמֵרוֹת בְּפָדִינָה,
כִּי זָכְרוּ לָהֶם אֵת עוֹן אֲבוֹתָם.

וְיִתֵּר מִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה (עַד שָׁנַת 1808) הַתְּעַנְג הָעָם
הַסַּפְרָדִי עַל מַחֲוֹת הַ”אוֹטוֹ דִּי פֶּה”, אֲשֶׁר עָרְכוּ לָהֶם הַתְּהוֹנִים

נדבה לכבוד האלהים מאת המון העם, ובקולות קוראים
 "שמע, ישראל, יי אלהינו יי אחד!" קפצו החטאים בגשיותם
 אל תוך הלהבה, והכהנים והגוירים שרו שירי תהלה לאלהיהם
 על הזבחים והעולות אשר הביאו לו.

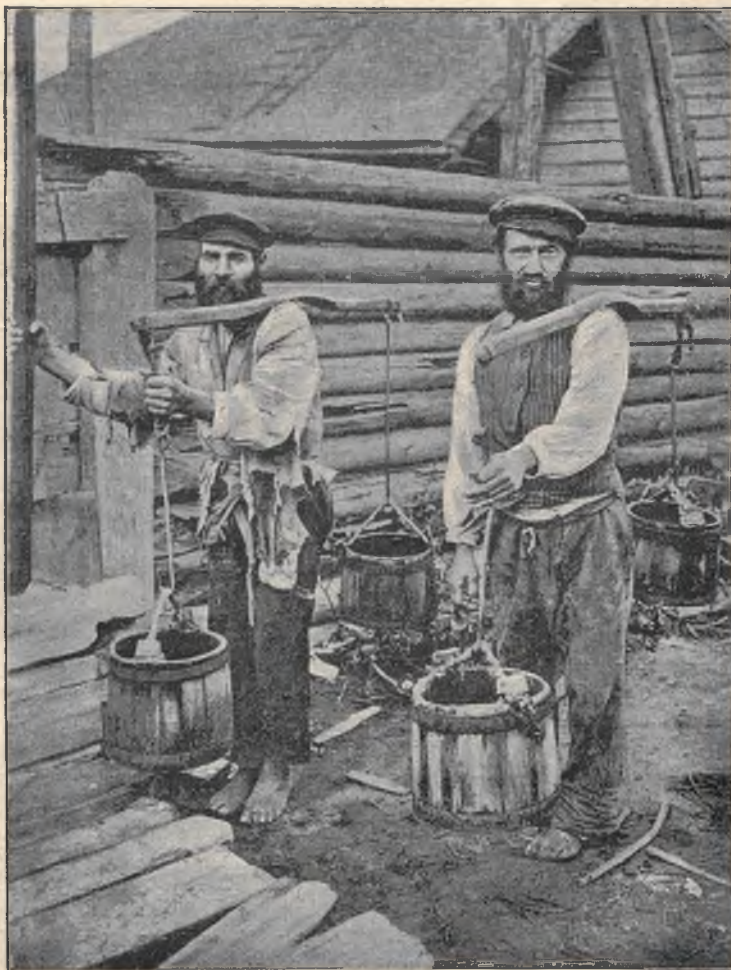
בה התאמצה האינקוויזיציה להשמיד ולאבד את
 האנוסים היהודים-בסתר מן הארץ, אך היהודים לא יכלה
 לבלות המיתה.

אבל לא ארכו הימים ונד הפה-תתיה טומש טורקבומדה
 מצאה גם את היהודים עם עברתו.

(המשך בא.)

סעדיה אבן שושן.

מראות השאול – בהם צבורות עצמות הנאשמים, שמתו
 בטרם נעשה בהם, המישפט הקדוש; לאחרונה הלכו המון
 כהנים וגוירים, וכה הלכו עד בואם אל בית הכנסיה הגדול.
 שם נשאו הכהנים רנה ותפלה לאלהים, והכהן הגדול הריש
 מענן היום, ואחר כן העמידו את כל הנאשמים יחד לפני צלב
 גדול ונרות כבדים בידיהם, ויקראו לפני כל אחד מהם את גור
 דינו. אז נגש פקיד האינקוויזיציה ויד באגרופו מכה אחת על
 לב כל אחד מן הנדונים למות, ושוטרים נגשו אליהם וואפרום
 בכבלים ויוליכום אל בית-האסורים, כעבר שעות אחרות
 הוציאום משם ויזילום אל הפקר, ששם הוכנה במת עצים
 ותהתיה וסביבותיה גורי עין ותכילות הבן וזפת, אשר הובאו

שואבי מים.

צִיד דְּגִים.

(מזכרונות הילדות.)

לא יוכל לתת לי. אמי הבישה אלי ותבן את הפקשה הנשקפת מעיני ותאמר לי :

— אם תפץ אתה אחרון, תוכל ללכת אל מישא. כי רוצה אנכי ששכר הנה לאיש אחר ואפשר להתרועע עמו.

מתרתי לרוץ אל מישא. כי באמת כבר התגעגעתי עליו ועל שעשועיני. מישא קבלני בחבה ונראני את כל ספרי למודו. וכספר לי על בית-הספר ועל המורים ועל התלמידים. גם אנכי ספרתי לו על ה"תדר" ועל חברי וביימי החגבה שעברו החג. חג גדול ב"תדר" ואני נחבתי שרתי שירים. וגם את אחותי מרים לקחתי אל ה"תדר" לראות חג. וכאשר נכרנו את המכה. אשר הפיתו ואת הפוס הלבן של שבנו שואב-המים. שתקנו משוב לב; ומישא אמר לי. כי הוא אוהב את ציד הדגים במקדס וכי ביום הראשון לשבוע תבא (יום המנוחה לפוצרים) ילך הוא עם אביו ועם שני הנערים התלפזרים לצוד דגים הרחק מהיץ לעיר. וכי ילינו שם כל הלילה על שפת הנהר. תחת כפת השמים. תבשורה הווא העציבה את רוחי מאד. כי קנאתי במישא.

— אדמה. כי נעים מאד ללון בלילה על שפת הנהר. — אמרתי בעצב. — הן הלילות עתה חמים ובהירים. — אם יש את נפשך. לך גם אתה עמנו. — ענה מישא. — ואז תראה מה טוב הוא הציד בלילה. — אמי לא תתנני ללכת. — השיבותי באנחה. — הן גם אבי ילך עמנו. ועל כן אין לאמך לרא. הן יאנה לך רע.

נפרדתי ממישא ובגפוש מרה שבתי לביתי.

ג.

אכן מה גדלה אהבת אמי אלי :

אמי הבירה בי תפף אחרי שובי לביתי. כי נעצב הנני ותשאלני לספת עצבוני. בתחלה פחשתי לה. ברעתי

ב.

עברו שתי שנים. מישא למד בבית-הספר לעם אשר בעירנו. נהי להתלמידים הראשונים והנבחרים. כמעט מדי בקר בבקר, בלכתי אל ה"תדר" פגשתי את מישא הולך אל בית-הספר וילקוט הספרים על שכמו. אך לא דברנו איש את אחי משוב ועד רע. כי כן חזקה עלי מנצת חורי להתרחק ממישא. וגם הוא כפגשו בי הפנה ממני את ראשו. אנכי אמנם כבר בחלתי לו את המכה אשר הפיתו בגללו. אך כי המכה הוואת כמעט שהורידתי שאולת. אך אמי לא יכלה סלח לו. ותמיד הורתה את יי על אשר הצילני מן המות שרתח על ראשי. פעמים רבות שמעתי מפה בספרה לשבנותיה ומידענותיה את כל פרטי האסון אשר קרני : איך הכה הפוס על שפתי המתחננה ונקרענה נתחן אהת משני. איך הביאתי הביתה כמעט בלי נשמת חיים מגאל בעפר ודם. איך שכבתי חולה יותר מחדש ימים. איך תפר הרופא את שפתי הקרועה ועוד ועוד. ובה גדל קצף אמי על מישא. עד כי אמרה לקחת את נקמת בנה מקמדה גם מאבי מישא (אשר תפר תמיד בגדים לאבי ולי) ולבלתי תת לו עוד מלאכה בביתנו. אך אחרי כן. כאשר קמתי מקלוי ואשוב לאיתי. נתקמה ממחשבות נקמתה. ואבי-מישא היה בא אל ביתנו במקדס.

המכה אשר הפיתו. הביאה תמורה גדולה גם בחיי מישא. כי אביו שם אליו את לבו ויבניסחו לבית-הספר. ומישא פאמור למעלה. עשה חיל בלמודיו ובעברו ממחלקה למחלקה קבל תשורה מאת מוריו על חריצותו. גם בעברו מהמחלקה השנית אל השלישית (הדבר הנה שתי שנים אחרי האסון אשר קרני). קבל תשורה נחמדה. ספר-מסעות עם הרבה ציורים יפים. ואבי-מישא הביא את הספר אל ביתנו להראותו לנו. אנכי נאחותי הצעירה מרים. בת שבע שנים. לא שבענו מהביט על הציורים.

אז פגשתי מאת אבי-מישא להשאילני את הספר לקריאה. אך הוא ענני. כי הספר לבנו הוא וכלי רשיונו

לָלִין כָּל הַלֵּילָה בְּשֹׁרֶה! וּמַהִיּוֹם הָיָה וְהִלָּאָה לֹא תָבֵא עוֹד
 אֶל מִישָׁא. כִּי הִנֵּער הַשׁוֹכֵב הָיָה יָבִיא עֲלֶיךָ אֶסּוֹן!
 אֶךְ רִנַּח וְהִצֵּלָה עֲמְדוֹ לִי מִמָּקוֹם אַחֵר. אָבִי, אֲשֶׁר
 הָיָה בְּעַת הַהִיא בְּפִית הַתְּעַרֵב בְּשִׁיחַתְנוּ; הוּא אָמַר, כִּי
 לֹא טוֹב לְגִלְדֵי לְהִיּוֹת מִכְּנֶקֶךָ, לְפָחַד מִצְנָה וּכְדוּמָה; וְאִם
 אָבִי־מִישָׁא יַעֲרֹבֵנִי, כִּי יִשְׁנִית עָלַי בּוֹרִיוֹת, אִזְּ אֵין כָּל רַע.
 כִּי אֶלֶךְ עִמָּהֶם.

וְכֵן נִגְמַר הַדָּבָר לְטוֹבֹתַי: אִמִּי קָרָאָה אֶת אָבִי־מִישָׁא
 אֶל בֵּיתָנוּ וְתִדְרֹשׁ מִמֶּנּוּ. כִּי יַעֲרֹב בְּחַיּוֹ וּבְחַיֵּי אִשְׁתּוֹ וְזוֹכֵל
 בְּנֵי בֵיתוֹ, כִּי לֹא יֵאָמֶר לִי כָּל רַע. אָבִי־מִישָׁא הַשִּׁיב עַל
 זֹאת, כִּי בִּכְלָל אֵין כָּל רַעָה וְאֶסּוֹן נֶגֶד פְּנֵי אִישׁ הַהוֹלֵךְ
 לְצוּד דְּגַיִם בְּחֻבָּה. סוּף דְּבַר, אִמִּי הִסְבִּיחָה לְחַפְצֵי, — וְמִי
 יִתָּאֵר אֶת שְׂמֻחַתִּי!

יִסְיָ: יִבְאָה

ד"ר ל. מַקְלָר.

כִּי לֹא תֵאָבֵה לְמֵלֵא אֶת חַפְצֵי; אֶךְ, בְּאֲשֶׁר הִפְצִירָה כִּי
 לֹא יִבְלַתִּי עוֹד הַתֶּאֱפֵק, סְנַטְרֵי הַחֵל לְרַעַד וּמְרִיסֵי עֵינַי
 נָזְלוּ אֲגִלֵי דַמְעָה.

— יְדַעְתִּי... אֶתְּ לֹא תִתְּנֵנִי לְלֶכֶת...
 — אָנָּה? עִם מִי? — שְׂאֵלָה אִמִּי בְּאִי־רָצוֹן.
 בְּקוֹל רוֹעַד מִכְּבִי עֲצוּר סִפְרַתִּי לָהּ אֶת כָּל אֲשֶׁר
 שְׂמַעְתִּי מִמִּישָׁא. וְאִמִּי נִתְּנָה עָלַי בְּקוֹלָהּ:
 — הַתֵּאֱמַר לְתֵלֶשׁ שְׁנֵית שְׁעֵרוֹת מַעֲבֹת סוּסִים
 וּלְהִבִּיא אֶסּוֹן עַל בְּלִטּוֹ?
 — אָנְחָנָה... לֹא נִתְּלֵשׁ... עוֹד שְׁעֵרוֹת... — עֲנִיתִי
 בְּכַבִּי, — אָנְחָנָה רַק גִּלְדֵי מַחוּץ לְעִיר... לְצוּד דְּגַיִם... וְנָם
 אָבִי מִישָׁא... הֵן גִּלְדֵי עֲמִנּוּ...
 — לֹא תִקּוּם וְלֹא תִדְרֹה, — קָרָאָה אִמִּי, — לֹא אֶתְנֶךָ

חֲרָשׁוֹת.

אָחֵר, יַעַן כִּי שׁוּם אִישׁ לֹא לָמַד אֶת חֲתָמֵי לְבַטָּא אֶת הַמְשַׁפֵּט
 הַזֶּה.

בְּרִכּוֹת שְׁלוֹם שׁוֹנוֹת. — אֶרֶץ אֶרֶץ וּמִנְהַגֶּיהָ; וְאִילָם
 בְּיוֹתֵר גְּדוֹל הַהֶבְדֵּל בֵּין בְּרִכּוֹת הַשְּׁלוֹם שֶׁל בְּנֵי אֶרֶצוֹת שׁוֹנוֹת. בְּנֵי
 אוֹרֵינוּקוֹ אֲשֶׁר בְּאַמְרִיקָה הַדְּרוֹמִית, מְקַדְּמִים אִישׁ אֶת רַעְהוֹ כַּהִפְגָּשׁם
 יְהִד בְּדָבָרִים הָאֵלֶּה: וְמֵה, אִיךְ עֲקֻצוֹת הַבְּקוֹת? "הַמְצִירִים קָדְמוֹ אִישׁ
 פְּנֵי רַעְהוֹ בְּהִפְגָּשׁם בְּדָבָרִים הָאֵלֶּה: וְאִיךְ אַתָּה מוֹעֵץ?" אוֹ, הֵאֵם
 מוֹעֵץ אַתָּה הֵיטֵב? "יִצְאֵת טַפּוֹת הַזֶּה דְרָךְ הַנְּקַמְבוֹתֵי שְׁפַעוֹר
 הַזֶּה לְסָמֵן שֶׁל כָּל בְּרִיאוֹת הַנוֹף, בְּפֶרֶם מְכַרְבִּים אִישׁ אֶת
 רַעְהוֹ בֵּן: וְאִיךְ אַתָּה מְרוֹיִחַ בְּעוֹר הָאֵל?" בְּשִׁנְפִּנְשִׁים שְׁנֵי עֲרֻבִים,
 שְׂאֵחָד הֵיךְ בְּדָרְךְ רְחוֹקָה, מוֹשִׁטִּים הֵם אִישׁ לְרַעְהוֹ אֶת הַיָּד
 הַיְמִינִית, וְהָ שִׁנְשָׂאֵר בְּמִקְוֵמוֹ אוֹמֵר לְרַעְהוֹ הָאוֹרֵחַ: הוֹי, קָצִיתִי בְּחַיֵּי
 פֹּה בְּלַעֲרִיךָ! וְהָ יַעֲנֵדוּ: "יִשְׁמַרְנוּ יְיָ מִקּוֹץ בְּחַיִּים אִישׁ בְּלַעֲדֵי
 רַעְהוֹ." עַל אֵי הָאֲקֻנִּים הַדְּרוֹמִי נוֹהֵג מִנְהַג לֹא יָפֵה בְּיוֹתֵר: הַמְבָרֵךְ רֹזֶקֶק
 עַל כָּף יָדוֹ וּמְמַרְחֵם אֶת הָרֶק עַל פְּנֵי הַמְבָרֵךְ, וּכְשֶׁרֹצֵחַ בְּעַל הַפִּית
 לְכַבֵּד אֶת אוֹרְחוֹ בְּכַבּוֹד גְּדוֹל הוּא שׁוֹפֵךְ לוֹ דְלֵי מִיֵּם קָרִים עַל
 רֵאשׁוֹ. הַפּוֹשֵׁי הַרוֹכֵב עַל סוּסוֹ וְרוֹאֵה מִרְחוֹק אַחַד מִיְדִידָיו, הוּא
 דוֹפֵק אֶת סוּסוֹ וְדוֹהֵר יִשְׂרָאֵל לְעִמָּתוֹ בְּמַהִירוֹת רַבָּה כְּאִלּוֹ אֹמֵר לְרַמְסוֹ

שְׂכָל הַתְּכֵפִי. — חוֹקֵר צְרַפְתִּי אָחֵר, פִּיר הַשָּׂה שְׁמוֹ,
 מְסַפֵּר מִקְרָה מְבֹלִיא עַל דְּבַר חַיֵּי אַחֵר שֶׁהִצְטִיחַ בְּחֻבָּה רַבָּה.
 הַשָּׂה לָמַד אֶת חֲתָמֵי הַזֶּה לְבַטָּא אֶת הַמְלִים: "אֶרֶץ" וְ"סֶלֶם".
 וּכְאֲשֶׁר טַפֵּס חֲתָמֵי עַל הַסֶּלֶם לְמַדְהוֹ לְבַטָּא אֶת הַפֶּעַל, טַפֵּסִי.
 כָּל פֶּעַם שֶׁהִבִּיאוּ אֶת חֲתָמֵי אֶל הַדֶּרֶךְ הַעֲבֹדָה שֶׁל הַחוֹקֵר הָיָה
 קוֹרֵא: אֶרֶץ! אֶרֶץ! וּפּוֹתַח לוֹ בְּמִקְוֵוֹ אֶרֶץ קָמֵן אַחֵר וּמִלְקָט לוֹ
 מִשֵּׁם דְרַעְוֵי קַנְפִּים, אֲשֶׁר אֵהֵב מְאֹד. הָאֶרֶץ הַקָּמֵן הָיָה עוֹמֵד
 תָּמִיד עַל הַרְצָפָה, וְחֲתָמֵי הָיָה יָכוֹל לְפַתַּחוֹ עַל גִּקְלָהּ. פֶּעַם אַחַת
 הִבִּיא אֶת הָאֶרֶץ הַקָּמֵן הָיָה וַעֲמִידוֹ עַל אֶרֶץ אַחֵר גְּדוֹל כְּמוֹךְ
 לְתַקְרָה, וְאֵת הַסֶּלֶם שֶׁנִּמְצָא בְּתֶדֶר הַעֲמִידוֹ בְּפִנֵּה. הַפִּיץ הָיָה
 הַחוֹקֵר לְרֹאוֹת אִם יִבִּין חֲתָמֵי לְבַטָּא אֶת הַמְלִים הַיְדוּעוֹת לוֹ בְּסִדֵּר
 הַדְּרוֹשׁ, בְּרִאוֹתָ כִּי לֹא יִכַּל לְהַשִּׁיב בְּמִקְוֵוֹ אֶת הָאֶרֶץ הַקָּמֵן.
 בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן לֹא הִצְלִיחַ בְּהַשִּׁיב. חֲתָמֵי צַעֵק: אֶרֶץ! אֶרֶץ! סֶפֶק
 בְּנַפְשׁוֹ, גִּשְׁף אֶת חֲשׁוֹ הַבְּרָזֵל שֶׁל כְּלוֹבוֹ מֵרַב פֶּעַם, וְלֹא יוֹתֵר.
 בַּיּוֹם הַהוּא נִתְּנוּ לוֹ לְאֵכֵל גְּרַעְוֵי חֲשֵׁה, אֲשֶׁר לֹא אֵהֵב בְּיוֹתֵר,
 וְהַקְּנִפּוֹס הָאֵהוּב לוֹ נִשְׂאָר סְנַר בְּאֶרֶץ שֵׁם לְמַעְלָה. בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי
 הָיָה חֲתָמֵי עוֹד יוֹתֵר שְׂרוּי בְּפֶעַם, וּבְהִבִּיטוֹ בְּפֶעַם בְּפֶעַם אֶל הָאֶרֶץ
 קָרָא בְּקֻצֵּץ: "סֶלֶם—סֶפֶס—אֶרֶץ!" אוֹ הוֹרִידוֹ לוֹ אֶת הָאֶרֶץ הַקָּמֵן
 וְיִתְּנֵנִי לְחַפֵּי. הַחֶכֶם" בְּשִׁכַר חֲקִמָתוֹ הַרְבֵּה גְרַעְוֵי קַנְפִּים. הַדָּבָר הָיָה
 מוֹכִיחַ לְדַעַת הַחוֹקֵר, כִּי יֵשׁ לְחַפֵּי בְּשִׁרְזוֹן לְחַבֵּר מוֹשְׁגִים שׁוֹנִים לְרַעְוִין

(1) בַּקָּה — מִן, וְכֹבֵב עוֹקֵץ.

לחברינו ולהברותינו הציונים קוראי ה"עולם קטן"

הננו מודיעים אהבכם, כי זה כארבעה ירחים נוסדה בעירנו אנורה ציונית. באנורתנו יש כתשעים נערים והאנורה נקראה בשם "פרחי ציון". על כל נער ונער לשלם בכל שבוע ושבע אנורה אחת לקופה הלאומית. ועתה כבר יש אצלנו חמשה עשר רויכ, ונקודה כי בעוד שנתים יהיה לנו סך מאה רויכ ואז נשלח את הכסף למורשה נליל ויטבסק הר"ר ברוק, כי יכתב אנורתנו בכסף הזהב. בכל שבוע ושבע ביום השני מתאספים חברי האנורה לבית ראש האנורה ומדברים רק עברית.

מבקשים אנחנו את הנערים והנערות קוראי ה"עולם קטן" כי יחליפו את אנורתנו מכתבים.

לוצין (פלך ויטבסק). יחיאל שול, ראש האנורה

שמואל חיים הולנר, מזכיר האנורה.

המ"ל: הוצאת "תושיה" בורשה.

העורכים: א. ל. בן-אביגדור ושו. ל. גרדון.

כתבת ה"עולם קטן":

КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО „ТУШИЯ“, ВАРШАВА.

Verlag „TUSCHIA“, Warschau.

ברווינסק

אפשר ליהנות על ה"עולם קטן" אצל מר

הירש פארט,

רחוב ברעסלאווסקא, בית קוומיצקי.

ספר חדש

הנכבד ללומדי הספרות הרוסית!

СОТРУДНИКЪ ГИМНАЗИСТА.

Пособіе при изученіи русской словестности образцы и планы литературнаго характера.

ЦѢНА 1 РУБ.

во всѣхъ книжныхъ торговляхъ.

Складъ изданія: Типографія І. Лурье, С.-Петербургъ, Гороховая ул. 48.

הוצאת "תושיה"

אגרון לבני הנעורים

מכתבים למופת לילדים ולילדות, לנערים ולנערות, עם מלון המכאור עברית והמתרגם רוסית ואשכנזית (באותיות עבריות) את כל המלים והמכטאים החמורים

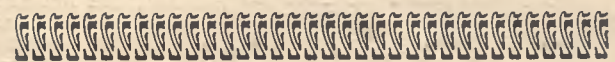
מאת י. ה. מביוב.

האגרון הזה מכוון לכל צרכי בני הנעורים שלנו רוב המכתבים נועדו לקטנים והם מנקדים נקוד שלם, וכשליש של המכתבים ערוכים לפי רוחם ולפי בינתם של נערים ונערות מבני י"ג שנה ומעלה, והם מנקדים רק במקומות החמורים. הלשון והמגנון צחים וקלים וטבעיים, מעניינים ומלבבים.

מחירו 50 קאפ, מ"ל 60 ק, בכד 65 ק, מ"ל הדר 75 ק, פארטא 10 ק.

Издательство „Тушия“, Варшава.

ברגלי הסום, ובקרבו אליו הוא מורה בתבו מעל לראשו. בני משפחת הבטונים אשר בומבוי נוהגים: בשעה שהם רוצים לעשות כבוד גדול למי שהם פוגשים בדרך, הם נוטלים ארצה על גבם ואחר הם מתהפכים מצד אל צד בהפותם בידיהם על ירכם. יושבי טבט בהפגשם יחד הם הורצים לשונם, הורקים שניהם ותוהבים את אצבעותיהם באניהם. ויש איום שיושביהם נוהגים, שהמברך מחפך את הטמו ומריח את יד המברך. ביהניה קשפונש איש פשוט את אהר הגדולים, הוא שולף נעליו וקורא לעמתו בתנועת פחד: אנג אנג! לאמר: אל תעשה לי רעה. על אי סנדויץ ואני הירידות מחפנים המברך והמברך את הטמיהם זה בזה. על אי צילן נוהגים בשעה שאדם פשוט פוגש באיש נכבד הוא נוטל לארץ ומכטא בשפתו שמו ותארו של הנכבד. על אי הפילפינים נוהגים כך: בעל הבית לוקח רגל האורח ומעבירה בהפה על פניו. ואחרים מחליקים איש את לחי רעיהם ומשתתחים זה לזה בעמדם על רגל אחת.

מכתבים.

למערכת "עולם קטן".

אנחנו יושבים בכפר קלה לא רחוק מעיר לודו. הציונים שלחו הנה מעיר לודו שבעה עשר נערים מהתלמוד תורה, שנותיהם מייד עד י"ח, והם עובדים את האדמה, חורשים וזבלים, משרדים, וורעים, מנקים וקוצרים את היבול, ועושים הכל בשקידה ורחיצות, וגם לומדים קריאה וכתובה, ומדברים איש לרעהו. עברית. גם אנחנו הנערות היושבות פה פה מדברות עברית למען התרגל. אנחנו יודעות גם את השפות פולנית, רוסית, אבל העברית אהובה לנו מכל. — השכנים היושבים פה בקיץ מקנאים בנו על דברנו עברית, כי הם אינם יודעים לדבר כמונו, ואנחנו שמחות בזה מאד. הננו מבקשות את אחינו ואחיותינו הרחוקים לעשות כן גם הם. — אני כותבת את המכתב הזה ביום הולדתי, כי היום מלא לי יב' שנים.

כפר קלה י"ד אב. שרה טננבוים.

למערכת "עולם קטן".

רב תודה למורנו שמקין כי יסר בינינו אנדה שפה חיה. זה כשני ירחים אשר נוסדה אנרתנו וכבר התרגנו לדבר עברית. ונעש חיל בשפה העברית. באנרתנו יש כחמשה עשר נערים, כלם מכני עשר שנים עד שלש עשרה שנה, ואנחנו מתאספים בכל ערב וערב ונדבר ונשחק בעברית. בכל שבת ושבת נתאסף אל בית ספרנו, ובמסכת מורנו יספר כל נער את אשר קרא בכל השבוע שעבר וכלנו דנים עד כמה מעניינים דבריו אשר ספר, גם נשיר שם שירים לאומים ושירי ציון.

ירושל סטריטסקי וחבריו. ורודובקה

